

En avgiftsfri filmgranskning och utvidgad ledsagarregel

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (M, C, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:35 En avgiftsfri filmgranskning och utvidgad ledsagarregel.

Tre yrkanden i följdmotioner.

Ett yrkande i en motion från den allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	7
Utvidgad ledsagarregel.....	7
Lagförslaget i övrigt	9
Framtida övergång från en lagreglerad åldersklassificering till en självreglering	12
Statens medieråds framtida roll	13
Reservationer	15
1. Utvidgad ledsagarregel, punkt 1 (KD).....	15
2. Framtida övergång från en lagreglerad åldersklassificering till en självreglering, punkt 3 (M, C, L).....	16
3. Statens medieråds framtida roll, punkt 4 (M, C, L)	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Propositionen	19
Följdmotionerna	19
Motion från allmänna motionstiden 2016/17	19
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utvidgad ledsagarregel

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt i de delar det avser 6 §.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:35 i denna del och avslår motion

2016/17:3535 av Roland Utbult m.fl. (KD).

Reservation 1 (KD)

2. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt i den utsträckning lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkten 1.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:35 i denna del.

3. Framtida övergång från en lagreglerad åldersklassificering till en självreglering

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:726 av Margareta Cederfelt (M) i denna del och

2016/17:3532 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, L) yrkande 1.

Reservation 2 (M, C, L)

4. Statens medieråds framtida roll

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:726 av Margareta Cederfelt (M) i denna del och

2016/17:3532 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, L) yrkande 2.

Reservation 3 (M, C, L)

Stockholm den 24 januari 2017

På kulturutskottets vägnar

Olof Lavesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Olof Lavesson (M), Gunilla Carlsson (S), Cecilia Magnusson (M), Agneta Gille (S), Saira Quicklund (M), Per Lodenius (C), Niclas Malmberg (MP), Isabella Hökmark (M), Bengt Eliasson (L), Roland Utbult (KD), Ida Karkiaainen (S), Cassandra Sundin (SD), Sara-Lena Bjälkö (SD), Maj Karlsson (V), Anna Vikström (S), Christer Adelsbo (S) och Marie-Louise Rönmark (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2016/17:35 En avgiftsfri filmgranskning och utvidgad ledsagarregel. Två motioner har väckts med anledning av propositionen. Utskottet behandlar också ett motionsyrkande från den allmänna motionstiden 2016/17. Förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Bakgrund

Den dåvarande regeringen beslutade i juli 2013 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över det nuvarande systemet för att fastställa åldersgränser för film som ska visas offentligt (dir. 2013:77). I september 2014 överlämnades betänkandet En ny modell för åldersklassificering av film för barn och unga (SOU 2014:64). Betänkandet innehöll ett lagförslag om ett nytt avgiftssystem för fastställande av åldersgränser för film.

För att komplettera beredningsunderlaget beslutade regeringen i maj 2015 att ge Statens medieråd i uppdrag att lämna förslag till ett avgiftssystem för fastställande av åldersgränser för film som baseras på biljettintäkter, och att överväga och eventuellt föreslå en utvidgning av ledsagarregeln till att gälla åldersgränsen femton år. Detta uppdrag redovisades i oktober 2015 i promemorian Uppdrag till Statens medieråd om ett nytt avgiftssystem för fastställande av åldersgränser för film och utvidgning av ledsagarregeln.

Inom Kulturdepartementet har det därefter tagits fram en promemoria, Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Promemorian har remissbehandlats.

Regeringen beslutade den 6 oktober 2016 att begära Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med propositionens lagförslag. Lagrådet hade inga invändningar mot förslaget.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I proposition 2016/17:35 En avgiftsfri filmgranskning och utvidgad ledsagarregel föreslås ändringar i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt som innebär att kravet på tillståndskort avskaffas och att avgiften för fastställande av åldersgränser för film tas bort. Dessutom föreslås att ledsagarregeln utvidgas så att barn som fyllt elva men inte femton år och som är i sällskap med en person som är arton år eller äldre får medges tillträde till visning av en film som inte är tillåten för barn under femton år.

Regeringen föreslår dels att 9 och 10 §§ lagen om åldersgränser för film som ska visas offentligt ska upphöra att gälla och att rubrikerna närmast före

dessa paragrafer ska utgå, dels att 6 och 12 §§ i lagen ska ändras. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2017.

Utskottets överväganden

Utvidgad ledsagarregel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om en utvidgad ledsagarregel och avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen i denna del.

Jämför reservation 1 (KD).

Nuvarande bestämmelser

Ett barn som inte uppnått den lägsta tillåtna åldersgränsen för en film får enligt 6 § lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt inte medges tillträde till en allmän sammankomst eller offentlig tillställning där filmen visas. I 6 § andra stycket finns ledsagarregeln som innebär ett undantag från detta tillträdesförbud. Enligt denna bestämmelse får ett barn yngre än sju år som är i sällskap med en person som fyllt arton år medges tillträde till en film som är tillåten från sju år. Vidare får ett barn som fyllt sju men inte elva år, i sällskap med en person som fyllt arton år, medges tillträde till en film som är tillåten från elva år.

Ledsagarregeln infördes i början av 1990-talet och motiverades bl.a. med att ett barns föräldrar bestämmer vad ett barn ska se i hemmet och att starka skäl därför talade för att öka utrymmet för föräldrarnas ansvar även när det gällde val av film på bio. Ett barns föräldrar fick anses ha den bästa kunskapen om barnets mognad. Det ansågs vidare allmänt sett vara en fördel om föräldrar och barn kunde se film tillsammans. Även från kulturpolitisk synpunkt ansågs det viktigt att biograffilmen inte blev ett sekundärt och underordnat medium i förhållande till tv och hemvideo. Eftersom femtonårsgränsen utgjorde gränsen för vuxenfilm ansågs det dock inte lämpligt att ledsagarregeln skulle gälla för barn mellan elva och fjorton år (se prop. 1989/90:70 s. 53). När vuxencensuren avskaffades 2011 behölls både nuvarande åldersgränser och ledsagarregeln oförändrade. Att femtonårsgränsen fortfarande skulle vara absolut motiverades särskilt med att dessa filmer efter att vuxencensuren avskaffats inte skulle behöva vara föremål för någon granskning (se prop. 2009/10:228 s. 43).

Propositionen

Regeringen föreslår att ledsagarregeln utvidgas så att barn som fyllt elva men inte femton år och som är i sällskap med en person som fyllt arton år får medges tillträde till visning av en framställning som inte är tillåten för barn

under femton år. Ändringar föreslås därför i 6 § lagen om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Regeringen anför att fördelarna med en utvidgning av ledsagarregeln, med bl.a. ökade möjligheter för barn att få tillgång till information, överväger de eventuella risker en utvidgning skulle innebära. Att låta ledsagarregeln omfatta även barn som fyllt elva men inte femton år framstår som en lämplig avvägning mellan lagstadgade åldersgränser och vårdnadshavares ansvar för barns välbefinnande och skydd från skadlig mediepåverkan. Det är också enligt regeringen rimligt att vårdnadshavare har ansvaret för de filmer ett barn ser både i och utanför hemmet, i synnerhet mot bakgrund av att enbart en liten del av all film som barn konsumerar ses på bio. En utvidgning skulle dessutom innebära en harmonisering mellan de nordiska länderna, vilket får anses vara positivt.

Kompletterande upplysningar

I Norge gäller åldersgränserna sju, elva, femton och arton år för film. Barn i sällskap med en förälder eller annan vuxen och som är högst tre år yngre än åldersgränsen kan se filmen. Artonårsgränsen är dock absolut, dvs. den som inte har fyllt arton år får inte medges tillträde till filmen ens i vuxens sällskap.¹

I Finland finns en ledsagarregel som innebär att barn som är högst tre år yngre än den sju-, tolv- eller sextonårsgräns som har beslutats får se ett bildprogram som visas offentligt i sällskap med en person som fyllt arton år. Artonårsgränsen är absolut.²

Motionen

Roland Utbult m.fl. (KD) yrkar i motion 2016/17:3535 avslag på regeringens förslag om en utvidgad ledsagarregel till förmån för barnens skydd. Kristdemokraterna menar att den nuvarande ledsagarregeln är ett tydligt ställningstagande från statens sida om hur viktigt det är med barnens skydd och visar på en riktning för de filmdistributörer vars främsta visningsfönster inte är offentliga. Man menar vidare att det även är statens ansvar att markera vad som är eftersträvansvärt att visa eller inte visa i det offentliga rummet. Kristdemokraterna menar också att granskningen av barnfilmer och åldersgränser har fungerat som ett bra stöd för föräldrar för att kunna fatta välgrundade beslut om vilka filmer som passar att visa för de egna barnen.

Utskottets ställningstagande

Barns rätt till yttrandefrihet och information slås fast i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

¹ SOU 2014:64 s. 80 f.

² SOU 2014:64 s. 87 f.

Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Av konventionen framgår vidare bl.a. att barn har rätt att söka, ta emot och sprida information. Samtidigt ska konventionsstaterna uppmuntra utvecklingen av lämpliga riktlinjer för att skydda barnet mot information och material som är till skada för barnets välfärd. Det måste alltså göras en avvägning mellan barnets behov av skydd och hans eller hennes rätt till informationsfrihet. Vid denna avvägning spelar barnets ålder in på ett sådant sätt att ju äldre barnet blir, desto mindre blir hans eller hennes behov av skydd och desto större tyngd ska tillmätas rätten till informationsfrihet.

Regeringen framhåller i propositionen att även om staten har ett ansvar för att skydda barn när de vistas i offentliga miljöer ligger det största ansvaret för att skydda barn mot skadlig mediepåverkan på vårdnadshavaren. Utskottet delar denna uppfattning. I likhet med regeringen anser utskottet därför att fördelarna med en utvidgning av ledsagarregeln, med bl.a. ökade möjligheter för barn att få tillgång till information, väger tyngre än de eventuella risker en utvidgning av ledsagarregeln innebär. Att låta ledsagarregeln omfatta även barn som fyllt elva men inte femton år framstår som en lämplig avvägning mellan lagstadgade åldersgränser och vårdnadshavares ansvar för barns välbefinnande och skydd från skadlig mediepåverkan. Mot bakgrund av de senaste årens förändrade och ökande medieanvändning bland barn och unga, där endast en liten del av all film som konsumeras ses på biografer, menar utskottet vidare att det är rimligt att vårdnadshavare har ansvaret för de filmer ett barn ser både i och utanför hemmet. Barnets vårdnadshavare får anses ha den bästa kunskapen om barnets mognad och vad som kan anses vara skadligt för barnet.

Mot bakgrund av det som anförs ovan tillstyrker utskottet regeringens förslag om utvidgad ledsagarregel och avstyrker motion 2016/17:3535 (KD).

Lagförslaget i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att avgiften för fastställande av åldersgränser för film ska avskaffas och om att kravet på tillståndskort ska tas bort.

Nuvarande bestämmelser

Avgifter för åldersklassificering av film

Den obligatoriska förhandsgranskningen av film (vuxencensuren) avskaffades den 1 januari 2011 när lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram upphörde att gälla. Förhandsgranskningen av filmer som är avsedda att visas för barn under femton år finns dock kvar. Bestämmelser om

åldersgränser finns i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Det är Statens medieråd som beslutar om åldersgränser enligt lagen. En film kan godkännas för visning för alla barn, för barn från sju år, från elva år eller från femton år. En film får enligt 5 § i lagen inte godkännas för visning om den kan vara till skada för välbefinnandet för barn i den aktuella åldersgruppen. Från denna huvudregel finns enligt 4 och 7 §§ i lagen vissa undantag, t.ex. om det gäller en film som visas inom ett museum som ett led i museets normala utställningsverksamhet och är en dokumentär framställning. Dagens system med åldersgränser innebär att en filmdistributör själv avgör om en film ska lämnas in till Statens medieråd för granskning och fastställande av åldersgräns eller inte. Lämnas en film inte in för granskning får filmen inte visas offentligt för barn under femton år. Det innebär att filmer som inte granskas får en ”automatisk” femtonårsgräns.

Enligt 10 § i lagen ska en avgift tas ut för fastställande av åldersgränser. Avgiften tas ut av Statens medieråd. Avgiften ska tas ut med en

1. grundavgift (200 kronor),
2. tidsavgift (17 kronor per spelminut vid normal visningshastighet, dock minst 200 kronor), och
3. avgift för varje tillståndskort utöver det första (550 kronor).

Krav på tillståndskort

Avgiften för åldersklassificering av film hör samman med det krav på tillståndskort som finns i lagen om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Ett tillståndskort ska finnas tillgängligt när en film som godkänts för visning för barn under femton år visas vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning. Tillståndskorten utfärdas av Statens medieråd och ska innehålla bl.a. uppgift om distributörens namn, en kortfattad beskrivning av filmen, längden på denna och den åldersgräns som filmen har godkänts för, se 3 § förordningen (2010:1925) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Om en film ska visas på flera ställen samtidigt måste den som vill visa filmen beställa motsvarande antal tillståndskort.

Konstruktionen av avgiftssystemet med tillståndskort innebär att film som inte når en bred publik, dvs. film som visas på ett fåtal biografier och där ett fåtal tillståndskort krävs, får betala en låg avgift. De kommersiellt mer framgångsrika filmerna som visas på flera biografier samtidigt betalar en högre avgift.

Avgiftssystemet i dess nuvarande utformning har varit detsamma sedan början av 1990-talet. Storleken på avgifterna ska i princip motsvara Statens medieråds kostnader för granskningsverksamheten.

Propositionen

Regeringen föreslår att avgiften för fastställande av åldersgränser för film ska avskaffas och att bestämmelsen som reglerar detta ska tas bort (10 §).

Skälen för regeringens förslag är att tillgången till film för barn under femton år minskar eftersom biograffilmer inte lämnas in för granskning av kostnadsskäl, trots att de inte skulle bedömas som skadliga för barns välbefinnande. Regeringen menar att när en film får en automatisk femtonårsgräns trots att den inte skulle vara skadlig för yngre barns välbefinnande begränsas den rätt till information som barn har enligt barnkonventionen. Regeringens uppfattning är att åldersgränserna i sig innebär en inskränkning av barns informationsfrihet, och att barn inte bör undanhållas mer information än vad som motiveras av skyddet för deras välbefinnande.

Regeringen anser därför att den mest ändamålsenliga lösningen för att möta problemet med att filmer nu inte lämnas för granskning – även om de sannolikt inte är skadliga för barn – är att avgifterna för åldersklassificeringen avskaffas.

Regeringen föreslår vidare att det inte längre ska krävas att ett tillståndskort ska finnas tillgängligt när en framställning som har granskats av Statens medieråd och som har godkänts för barn under femton år visas vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning. Bestämmelsen om tillståndskort i lagen (9 §) ska därför tas bort.

Regeringen konstaterar att Statens medieråd, som åldersklassificerar filmer sedan filmcensuren avskaffades 2011, inte längre har i uppdrag att utöva tillsyn. Tillståndskortens huvudsakliga kvarvarande funktion är i stället att upprätthålla det nuvarande avgiftssystemet. De uppgifter som tillståndskorten innehåller finns allmänt tillgängliga i Statens medieråds databas. Regeringen förutsätter att distributörerna informerar biografägarna om vilken åldersgräns en film har fått.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att den mest ändamålsenliga lösningen för att möta problemet med att filmer inte lämnas för granskning – även om de sannolikt inte är skadliga för barn – är att avgifterna för åldersklassificeringen avskaffas. Systemet med tillståndskort framstår enligt utskottets uppfattning som otidsenligt särskilt mot bakgrund av den digitala utvecklingen av filmdistributionen. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som anknuter till lagförslagen.

Framtida övergång från en lagreglerad åldersklassificering till en självreglering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att rekommendationer om åldersgränser för film kan avgöras av filmbranschen.

Jämför reservation 2 (M, C, L).

Motionerna

Olof Lavesson m.fl. (M, C, L) föreslår i motion 2016/17:3532 yrkande 1 ett tillkännagivande om en successiv övergång från en lagreglerad åldersklassificering till en självreglering av marknaden. Branschen kan då successivt använda sitt inflytande för att förmå fler aktörer att använda de åldersgränser som har beslutats inom åldersgränssystemet. Samtliga filmer i alla visningsfönster bör få en åldersrekommendation. Föräldraansvaret blir på så sätt större och bredare. I betänkandet En ny modell för åldersklassificering av film för barn och unga (SOU 2014:64) konstaterades att erfarenheten från andra länder, bl.a. Finland, visar att denna form av ansvarstagande fungerar för aktörerna och branschen som helhet. Motionärerna anser att i en tid när barn och unga med några enkla knapptryck har tillgång till alla former av filmer behöver samhällets alla goda krafter samverka för att uppnå ett bättre skydd för barn och unga.

Margareta Cederfelt (M) anför i motion 2016/17:726 i denna del att regler och rekommendationer om åldersgränser är en fråga som kan avgöras av filmbranschen på egen hand.

Kompletterande information

I Finland regleras skydd av barn mot skadligt medieinnehåll i lagen om bildprogram som innehåller bestämmelser om begränsningar i tillhandahållandet av bildprogram såsom filmer, tv-program och spel som görs tillgängliga för allmänheten. Syftet är att trygga barns utveckling och välfärd i mediemiljön. Bildprogram som ska tillhandahållas personer under 18 år måste på förhand åldersklassificeras. Det görs genom att leverantören av ett bildprogram gör en anmälan till Nationella audiovisuella institutet (Kavi).³

Klassificeringen av bildprogrammen sköts sedan början av 2012 till största delen av självständiga klassificerare, som är anställda i mediebranschen och som ska ha genomgått en tre dagar lång utbildning hos Kavi. Kavi utövar tillsyn över klassificeringen och kan se till att leverantören uppfyller sina skyldigheter med hjälp av anmärkningar och viten.⁴

³ SOU 2014:64 s. 87 f.

⁴ SOU 2014:64 s. 87 ff.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att förslaget att avskaffa åldersgränser för film innebär att det i framtiden kommer att saknas anledning för distributörer att avstå från att granska filmer som bedöms kunna få en lägre åldersgräns än femton år. Det är utskottets uppfattning att förslaget också innebär att fler aktörer kommer att förmås använda de åldersgränser som beslutats inom åldersgränssystemet. Genom propositionens förslag i denna del kommer enligt utskottets uppfattning fler filmer att få en åldersrekommendation. Det är Statens medieråd som beslutar om åldersgränser enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Utskottet ser ingen anledning att lägga denna uppgift på filmbranschens aktörer.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2016/17:726 (M) i denna del och 2016/17:3532 (M, C, L) yrkande 1.

Statens medieråds framtida roll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett förändrat uppdrag för Statens medieråd.

Jämför reservation 3 (M, C, L).

Motionerna

Olof Lavesson m.fl. (M, C, L) föreslår i motion 2016/17:3532 yrkande 2 som en konsekvens av en självreglerad marknad ett tillkännagivande om en förändrad roll för Statens medieråd. Statens medieråds arbete bör förändras till att bli fokuserat mot att filmbranschen tar ett större ansvar när det gäller att skydda barn och ungdomar mot skadlig mediepåverkan. Uppgiften att skydda barnen bör vara central i en framtida ny organisation där myndigheten får ansvar för filmbranschen i dess helhet i motsats till dagens mer begränsade fokus på film som visas på svenska biografier. Denna modell öppnar för ett bättre skydd för barn och unga. I stället för att granska och bestämma åldersgränser bör myndigheten få en roll som expert som med stöd av den senaste forskningen samverkar med filmbranschen.

Margareta Cederfelt (M) anför i motion 2016/17:726 i denna del att Statens medieråds roll kan anses överspelad och att myndigheten därför bör avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att Statens medieråd har i uppdrag att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten ska vidare följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation.

Det arbete som Statens medieråd bedriver inom ramen för dessa uppgifter är angeläget. Barn och unga tillbringar en allt större del av sin tid med olika medier både som konsumenter och som skapare av medieinnehåll. Medie- och informationskunnighet handlar om att förstå mediers roll i samhället, kunna finna, analysera och kritiskt värdera information och att själv kunna kommunicera och skapa medieinnehåll. Den medievardag som barn och unga numera befinner sig i kräver att de har sådana kunskaper och också känner sig tillräckligt upplysta för att själva kunna fatta olika beslut. Uppgiften att stärka deras förmåga att använda och förstå medier är därför högst väsentlig. Statens medieråds verksamhet med att fastställa åldersgränser för film som ska visas offentligt för barn under femton år är en del av myndighetens arbete med att skydda barn mot skadlig mediepåverkan.

Som framgått ovan ser utskottet inga skäl att förändra myndighetens uppdrag. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2016/17:726 (M) i denna del och 2016/17:3532 (M, C, L) yrkande 2.

Reservationer

1. Utvidgad ledsagarregel, punkt 1 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt i de delar det avser 6 §.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:3535 av Roland Utbult m.fl. (KD) och avslår proposition 2016/17:35 i denna del.

Ställningstagande

Av alla Kristdemokraternas politiska mål och strävanden är barns och ungas uppväxtvillkor viktigast. Barnens bästa ska alltid komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barn.

Jag anser därför att det är mycket bekymmersamt att regeringen i propositionen väljer att tumma på skyddet av barn och unga genom att föreslå en utvidgning av ledsagarregeln. Regeringens förslag om att utvidga ledsagarregeln innebär att elvaåringar får tillgång till alla filmer som visas offentligt, förutsatt att de har med sig någon vuxen. Detta sänder en signal till föräldrar att åldersgränsen har sänkts och att alla elvaåringar är mogna nog att se alla vuxenfilmer. Detta är gravt missvisande och kan få tråkiga konsekvenser. Jag menar att barn i enlighet med FN:s barnkonvention ska ha rätt att skyddas från information och material som kan vara till skada för deras välbefinnande.

Enligt enkätundersökningen Föräldrar och medier som genomfördes av Statens medieråd 2015 är föräldrarnas största oro kring filmkonsumtionen att barnen ska komma i kontakt med pornografi och skildringar av sexuella hot eller övergrepp. Statens medieråds granskning filtrerar bort filmer med sådant innehåll för barn under 15 år, enligt den lagstadgade granskningen. Enligt Medierådet är detaljerade våldsskildringar, omfattande blodsutgjutelse och fokus på lidande sådant som ofta innebär att en film får 15-årsgräns. Starka hot- och skräckscener samt starka skildringar av ångest eller förvirring hör också till denna kategori, liksom skildringar av starkt ångestladdad sexualitet.

Kristdemokraterna är medvetna om att endast en väldigt begränsad del av de filmer som konsumeras i dag i Sverige ses på biograf, och att en lagreglering av denna typ inte är ett heltäckande skydd för barn som ser film i andra visningsfönster. Men jag menar att en lagreglering innebär ett tydligt

ställningstagande från statens sida om hur viktigt det är med barnens skydd, och visar på en riktning för de filmdistributörer vars främsta visningsfönster inte är offentliga. Staten har ansvar för att markera vad som är eftersträvanvärt att visa eller inte i det offentliga rummet, en viktig uppgift som regeringen nu backar från. Granskningen av barnfilmer och åldersgränserna har fungerat som ett bra stöd för föräldrar att luta sig mot, så att välgrundade beslut kan fattas om vilka filmer som passar att visa för de egna barnen. Jag anser därför att regeringens förslag om en utvidgad ledsagarregel ska avslås.

Riksdagen bör därmed bifalla motion 2016/17:3535 (KD) och avslå proposition 2016/17:35 i denna del.

2. Framtida övergång från en lagreglerad åldersklassificering till en självreglering, punkt 3 (M, C, L)

av Olof Lavesson (M), Cecilia Magnusson (M), Saila Quicklund (M), Per Lodenius (C), Isabella Hökmark (M) och Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:3532 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, L) yrkande 1 och avslår motion 2016/17:726 av Margareta Cederfelt (M) i denna del.

Ställningstagande

I en tid när barn och unga, via några enkla knapptryck, har tillgång till alla former av filmer behöver samhället alla goda krafter samverka – filmbransch, föräldrar, skola och övriga aktörer. Modellen med en lagreglerad statlig åldersklassificering för vissa filmer har nått vägs ände, och arbetet med att successivt fasa ut densamma bör därför fortsätta. Proposition 2016/17:35 är ett steg på vägen men långt ifrån tillräckligt.

Det går inte att blunda för den tid vi lever i och hålla fast vid en statlig granskning av biofilmer. Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth gav redan i juli 2013 en särskild utredare i uppdrag att utreda systemet för att sätta åldersgränser på film. Målet var att hitta ett system där fler filmer blir åldersdeklarerade. Utredningsbetänkandet En ny modell för åldersklassificering av film för barn och unga (SOU 2014:64) avlämnades i augusti 2014. Där konstaterades att en mycket liten del av filmkonsumtionen sker på biografer. Som en konsekvens av detta föreslogs en successiv övergång från en lagreglerad åldersklassificering till en självreglering av marknaden.

Branschen kan då successivt använda sitt inflytande för att förmå fler aktörer att använda de åldersgränser som har beslutats inom åldersgränssystemet. I utredningen konstaterades att erfarenheten från andra länder, bl.a. Finland, visar att denna form av ansvarstagande fungerar för aktörerna och branschen som helhet.

Vi delar utredningens uppfattning och ser en möjlighet till att samtliga filmer i alla visningsfönster får en åldersrekommendation. Det föräldraansvar som regeringen säger sig vilja värna i den nu framlagda propositionen blir på så sätt större och bredare, eftersom föräldrarnas och andra vuxnas möjlighet att bedöma filmers lämplighet för barn förbättras. Vi förordar därför en successiv övergång från en lagreglerad till en självreglerad filmgranskning.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ge regeringen till känna. Riksdagen bör därmed bifalla motion 2016/17:3532 (M, C, L) yrkande 1 och avslå motion 2016/17:726 (M) i denna del.

3. Statens medieråds framtida roll, punkt 4 (M, C, L)

av Olof Lavesson (M), Cecilia Magnusson (M), Saila Quicklund (M), Per Lodenius (C), Isabella Hökmark (M) och Bengt Eliasson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:3532 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, L) yrkande 2 och avslår motion 2016/17:726 av Margareta Cederfelt (M) i denna del.

Ställningstagande

Vi menar att Statens medieråd bör få en helt ny roll. I stället för att granska och bestämma åldersgränser med begränsad skyddande effekt bör myndigheten mer anta karaktären av en expertmyndighet som med stöd av den senaste forskningen på området ska samverka med filmbranschen. Myndighetens arbete bör fokuseras på att filmbranschen tar ett större ansvar när det gäller att skydda barn och ungdomar mot skadlig mediepåverkan. Detta är särskilt viktigt under en övergångsperiod mellan lagreglerad och självreglerad åldersklassificering. Myndigheten bör knyta till sig expertråd och systematiskt arbeta med föräldrar och andra vuxna i barns och ungas närhet kring vikten av att respektera upphovsrätten. Uppgiften att skydda barnen bör vara central i en framtida ny organisation där myndighetens ansvar inte som i dag begränsas till film som visas på svenska biografier.

Sammanfattningsvis bör Statens medieråd mer långsiktigt få karaktären av en myndighet som samverkar med filmbranschen i dess helhet genom utbildning och uppföljning. Denna modell öppnar för ett bättre skydd för barn och unga.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ge regeringen till känna. Riksdagen bör därmed bifalla motion 2016/17:3532 (M, C, L) yrkande 2 och avslå motion 2016/17:726 (M) i denna del.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:35 En avgiftsfri filmgranskning och utvidgad ledsagarregel:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Följdmotionerna

2016/17:3532 av Olof Lavesson m.fl. (M, C, L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att successivt övergå från dagens lagreglering av åldersgränser för film till ett system med självreglering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny roll för Statens medieråd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3535 av Roland Utbult m.fl. (KD):

Riksdagen avslår regeringens förslag om utvidgad ledsagarregel.

Motion från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:726 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa Statens medieråd samt att lagen om åldersgränser för film som ska visas offentligt tas bort i sin helhet utan att ersättas med annan lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2010:1882) om åldersgränser för film
som ska visas offentligt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt¹

*dels att 9 och 10 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 9 och 10 §§ ska utgå,
dels att 6 och 12 §§ ska ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Vid en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning där en visning av en framställning i en film förekommer får tillträde inte medges någon som inte har uppnått den lägsta ålder som myndigheten bestämt enligt 5 §, om inte något annat följer av andra stycket.

Barn som inte fyllt sju år och som är i sällskap med en person som fyllt arton år får medges tillträde till visning av en framställning som är tillåten för barn från sju år. Barn som fyllt sju men inte elva år och som är i sällskap med en person som fyllt arton år får medges tillträde till visning av en framställning som är tillåten för barn från elva år.

Barn som inte fyllt sju år och som är i sällskap med en person som fyllt arton år får medges tillträde till visning av en framställning som är tillåten för barn från sju år. Barn som fyllt sju men inte elva år och som är i sällskap med en person som fyllt arton år får medges tillträde till visning av en framställning som är tillåten för barn från elva år. *Barn som fyllt elva men inte femton år och som är i sällskap med en person som fyllt arton år får medges tillträde till visning av en framställning som är tillåten för barn från femton år.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om anslag om åldersgränser.

12 §²

Statens medieråds beslut om åldersgränser *och avgifter* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I övrigt får beslut enligt denna lag inte överklagas.

Statens medieråds beslut om åldersgränser får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I övrigt får beslut enligt denna lag inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹ Senaste lydelse av 10 § 2013:1132.

² Senaste lydelse 2013:114.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2017.